

ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ

2017/2

yıl: 8 cilt: VIII sayı: 17

ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
ŞIRNAK UNIVERSITY JOURNAL OF DIVINITY FACULTY
2017/2 Cilt/Volume: VIII Sayı/Number: 17
ISSN 2146-4901

Bu dergi **EBSCO** Host Research Database veri indeksi tarafından izlenmekte,
ASOS, İSAM, Akademik Dizin ve **TÜBİTAK-ULAKBİM** Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı tarafından taranmaktadır.

Sahibi/Owner

Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi adına Prof. Dr. Mehmet Nuri NAS

Yazı İşleri Müdürü/Editor in Chief

Doç. Dr. Hüseyin GÜNEŞ

Editör/Editor

Yrd. Doç. Dr. Ahmet GÜL

Editör Yard./Co-Editors

Yrd. Doç. Dr. A. Yasin TOMAKİN - Arş. Gör. Mustafa YILDIZ

Yayın Kurulu/Editorial Board

Doç. Dr. Hüseyin GÜNEŞ

Yrd. Doç. Dr. Ahmet GÜL

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Yasin TOMAKİN

Yrd. Doç. Dr. Fevzi RENÇBER

Yrd. Doç. Dr. İbrahim BAZ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet BAĞIŞ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Nurullah AKTAŞ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Sait UZUNDAĞ

Yrd. Doç. Dr. Muammer ARANGÜL

Yrd. Doç. Dr. Nurullah AGİTOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Ömer Ali YILDIRIM

Yrd. Doç. Dr. Yaşar ACAT

Arş. Gör. İsmet TUNÇ

Arş. Gör. Mustafa YILDIZ

Öğr. Gör. Enes VELİ

Redaksiyon / Redaction

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Yasin TOMAKİN

Baskı/Publication

Grafik Tasarım: DÜZEY AJANS 0212 417 92 92

Baskı

İLBAY MATBAA

Basım Tarihi / Publishing Date

Ağustos 2017 / August 2017

Yönetim Yeri/Administration Place

Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Mehmet Emin Acar Yerleşkesi, 73000 Merkez/Şırnak

Tel:+90 486 518 70 75 Faks: +90 486 518 70 76

e-mail: suifdergi@gmail.com

Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi hakemli bir dergi olup yılda üç sayı olarak yayımlanır. Dergide yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayımlanan yazıların bütün yayın hakları yayıncı kuruluşa ait olup, izinsiz olarak kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz ve elektronik ortama aktarılamaz.

Bu Sayının Hakemleri / Academic Referees of This Issue

- Prof. Dr. Hasan HACAĞ, Marmara Ü.
Doç. Dr. Cahit KÜLEKÇİ, İnönü Ü.
Doç. Dr. Celil KIRAZ, Uludağ Ü.
Doç. Dr. Hüseyin GÜNEŞ, Şırnak Ü.
Doç. Dr. Mutafa KIRKIZ, Bingöl Ü.
Doç. Dr. Recep ASLAN, Muş Alparslan Ü.
Yrd. Doç. Dr. Abdulkadir MACİT, Kocaeli Ü.
Yrd. Doç. Dr. Abdullah TEMİZKAN, Dicle Ü.
Yrd. Doç. Dr. Abdurrahman ECE, Siirt Ü.
Yrd. Doç. Dr. Abdurrahman ENSARİ, Mardin Artuklu Ü.
Yrd. Doç. Dr. Ahmet GEMİ, Mardin Artuklu Ü.
Yrd. Doç. Dr. Ali BAYER, Karamanoğlu Mehmetbey Ü.
Yrd. Doç. Dr. Bahattin KELEŞ, Şırnak Ü.
Yrd. Doç. Dr. Cengiz MÜRSELOV, Bingöl Ü.
Yrd. Doç. Dr. Davut OKÇU, Batman Ü.
Yrd. Doç. Dr. M. Fatih DUMAN, Şırnak Ü.
Yrd. Doç. Dr. M. Muhdi GÜNDÜZ, Şırnak Ü.
Yrd. Doç. Dr. M. Şükrü ÖZKAN, Şırnak Ü.
Yrd. Doç. Dr. Mehmet BAĞIŞ, Şırnak Ü.
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Nurullah AKTAŞ, Şırnak Ü.
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Sait UZUNDAĞ, Şırnak Ü.
Yrd. Doç. Dr. Muhammed ÇUÇAK, Osmaniye Korkut Ata Ü.
Yrd. Doç. Dr. Nebile ÖZMEN, Trakya Ü.
Yrd. Doç. Dr. Şükrü MADEN, Karabük Ü.
Yrd. Doç. Dr. Yaşar ACAT, Şırnak Ü.
Dr. Halil AKÇAY, Dicle Ü.

Danışma Kurulu/Advisory Board

- Prof. Dr. Abdalbaki GÜNEŞ, Yüzüncü Yıl Ü.
Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN, İstanbul Ü.
Prof. Dr. Baki ADAM, Ankara Ü.
Prof. Dr. Bünyamin SOLMAZ, Necmettin Erbakan Ü.
Prof. Dr. Cengiz GÜNDOĞDU, Atatürk Ü.
Prof. Dr. Hamdi GÜNDOĞAR, Adıyaman Ü.
Prof. Dr. Harun YILDIZ, Samsun Ondokuz Mayıs Ü.
Prof. Dr. Hülya KÜÇÜK, Necmettin Erbakan Ü.
Prof. Dr. İsmail TAŞ, Necmettin Erbakan Ü.
Prof. Dr. Mehmet Ali KIRMAN, Çukurova Ü.
Prof. Dr. Mehmet Bahaüddin VAROL, Aksaray Ü.
Prof. Dr. Nihat YATKIN, Atatürk Ü.
Prof. Dr. Nuh ARSLANTAŞ, Marmara Ü.
Prof. Dr. Ömer ÇELİK, Marmara Ü.
Prof. Dr. Seyit AVCI, Ömer Halisdemir Ü.
Prof. Dr. Şamil DAĞCI, Ankara Ü.
Doç. Dr. Abdülmecit İSLAMOĞLU, Ankara Ü.
Doç. Dr. Ali Osman Kurt, Ankara Sosyal Bilimler Ü.
Doç. Dr. Mehmet ÇİÇEK, Kocaeli Ü.

İÇİNDEKİLER

6 editörden

Makaleler

- 7-34 **Muammer ARANGÜL**
Fıkıh Literatüründe Klasik Ülke Terminolojisi ve Güncel Değeri
- 35-50 **Mesut KAYA**
Metnin mi Yorumun mu Tahrifi? -Buhârî'nin Tahrif Meselesine Yaklaşımı Üzerine-
- 51-62 **Nurullah AGİTOĞLU**
el-Mahsûl Adlı Eseri Çerçevesinde Şâfiî Usûlcü Fahreddin er-Râzî'nin Hz. Peygamber'in Fiillerine Yaklaşımı
- 63-84 **Kasım ERTAŞ**
Fâtımî Devleti'nin Yönetiminde Ermeni Vezirler ve Sosyal-Siyasi Hayattaki Roller
- 85-99 **Mustafa ÖZKAN**
Mâverdî'nin Hilafet Nazariyesinin Siyaset Felsefesi Açısından Değerlendirilmesi
- 101-118 **Ahmet Yasin TOMAKİN**
Bursalı Mehmed Tahir: Hayatı, Eserleri ve Bibliyografya Üzerine Düşünceleri
- 119-138 **Muhammed ERSÖZ**
Keşşâf'ta Ayetin İfade İhtimallerinin Değerlendirilip Elenmesi
- 139-158 **Murat SULA**
Osmanlı Dönemi Arap Dili Çalışmalarında Kaynak ve Yöntem: Gölparzalı Mehmed Selim Efendi Örneği
- 159-176 **Abdulsalam YOUSSEF**
الحاجة إلى تفسيرٍ جماعيٍّ (الأسباب والآليات)
- 177-188 **Cengiz KANIK**
Batı'da Ortaya Çıkan Yeni Dinî Hareketlere Genel Bir Bakış
- 189-198 **Hikmetullah ERTAŞ**
Siyasetin Ders İçerikleri (Hadisler) Üzerindeki İzdüşümleri (Cumhuriyet Dönemi Din Dersleri Örneği)
- 199-212 **Mustafa ÇOBAN**
İsrâ ve Lokman Surelerindeki Ahlâki İlkeler ve Değerlendirilmesi Üzerine

Çeviriler

- 213-228 **Thomas TALBOTT (Çev.: İsmail ŞİMŞEK)**
Tanrı, Özgürlük ve İnsan Edimi
- 229-244 **Fida MOHAMMAD (Çev.: Behçet BATUR)**
İbn Haldun'un Toplumsal Değişme Kuramı: Hegel, Marx ve Durkheim İle Bir Karşılaştırma

Tanıtım ve Değerlendirmeler

- 245-248 **Nurullah AGİTOĞLU (Tanıtan: Veli TATAR)**
Hadis ve Bağlam

CONTENTS

6 | editorial

Articles

- 7-34 | **Muammer ARANGÜL**
Classical State Terminology in Fiqh Literature and Its Current Value
- 35-50 | **Mesut KAYA**
Distortion of the Text or Commentary? -On al-Bukhârî's Approach to Distortion Issue-
- 51-62 | **Nurullah AGİTOĞLU**
A Shafi'î Methodologist Fahr al-Din al-Razî's Approach to the Acts of the Prophet in the Frame of his Work Titled al-Mahsul
- 63-84 | **Kasım ERTAŞ**
Armenian Viziers in the Administration of the Fatimid State and Their Roles in Social-Political Life
- 85-99 | **Mustafa ÖZKAN**
The Evaluation of Mâwardî's Theory of Caliphate in Terms of Political Philosophy
- 101-118 | **Ahmet Yasin TOMAKİN**
Bursalı Mehmed Tahir: His Life, Works and Thoughts on Bibliography
- 119-138 | **Muhammed ERSÖZ**
Evaluation and Elimination of the Possibilities of the Verse in Keshshaf
- 139-158 | **Murat SULA**
Sources and Methods at the Works of Arabic Language During the Ottoman Period (Gölpazarlı Mehmed Selîm)
- 159-176 | **Abdulsalam YOUSSEF**
Need for Collective Exegesis (Tafseer) (Its Reasons and Possibility)
- 177-188 | **Cengiz KANIK**
A General Overview of the New Religious Movement in the West
- 189-198 | **Hikmetullah ERTAŞ**
The Projections of Politics on Course Content (Hadith) (Example of Republic Period Religion Lessons)
- 199-212 | **Mustafa ÇOBAN**
On the Ethical Principles and Their Evaluation in the Sura and Lokman Surah

Translations

- 213-228 | **Thomas TALBOTT (Translator: İsmail ŞİMŞEK)**
Tanrı, Özgürlük ve İnsan Edimi
- 229-244 | **Fida MOHAMMAD (Translator: Behçet BATUR)**
İbn Haldun'un Toplumsal Değişme Kuramı: Hegel, Marx ve Durkheim İle Bir Karşılaştırma

Book Reviews

- 245-248 | **Nurullah AGİTOĞLU (Reviewer: Veli TATAR)**
Hadis ve Bağlam